

Szerzői jogi védelem

A szerző számára minden jog fenntartva!

Jelen szellemi terméket, illetve annak részleteit *tilos reprodukálni*, adatrendszerben *tárolni*, bármilyen formában részben vagy egészben a szerző engedélye nélkül *közölni*. A szerző által jelen formában közzétett szellemi termékben szereplő tartalom, tördelési forma, grafikai jelzésrendszer, színezés, elrendezés és minden más olyan jellemző, amely ebben az ajánlatban jelent meg először Magyarországon, a *szerző jogtulajdona*, annak a szerző engedélye nélkül bármilyen átvétele, másolása, felhasználása jogellenes, és a *felhasználót felelősség terheli*.

Ez a szellemi termék a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXXVI. törvény rendelkezései alapján törvényi védelem alatt áll.

Bármely jog megsértése esetén a szerző anyagi követeléssel és egyéb jogi igénnyel léphet fel.

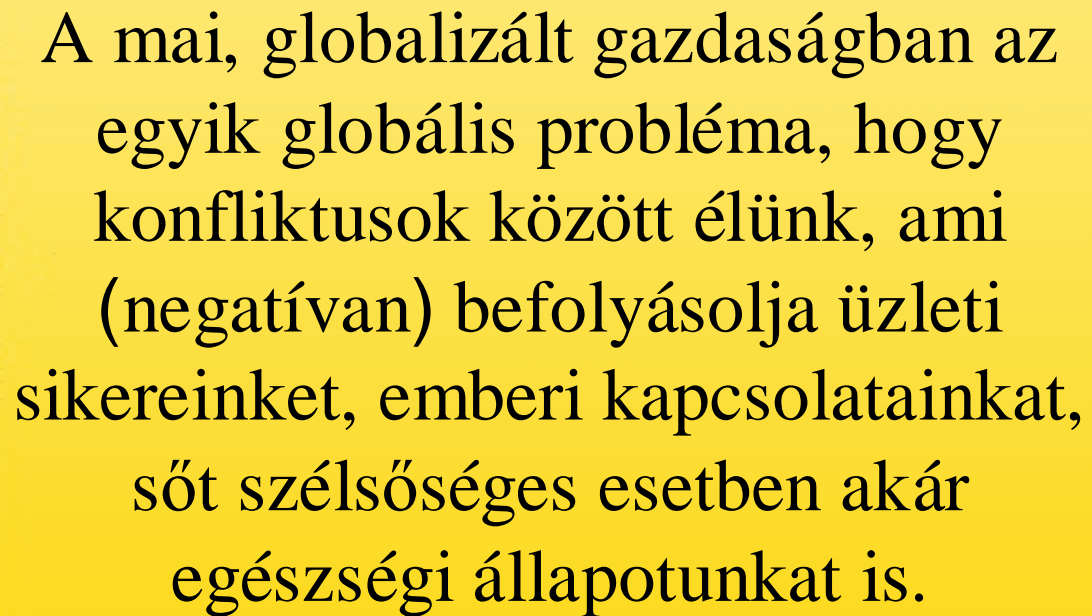
**Felejtsd el, amit a
szervezetésről tudsz**

Konfliktus

a

FŐSODORBAN

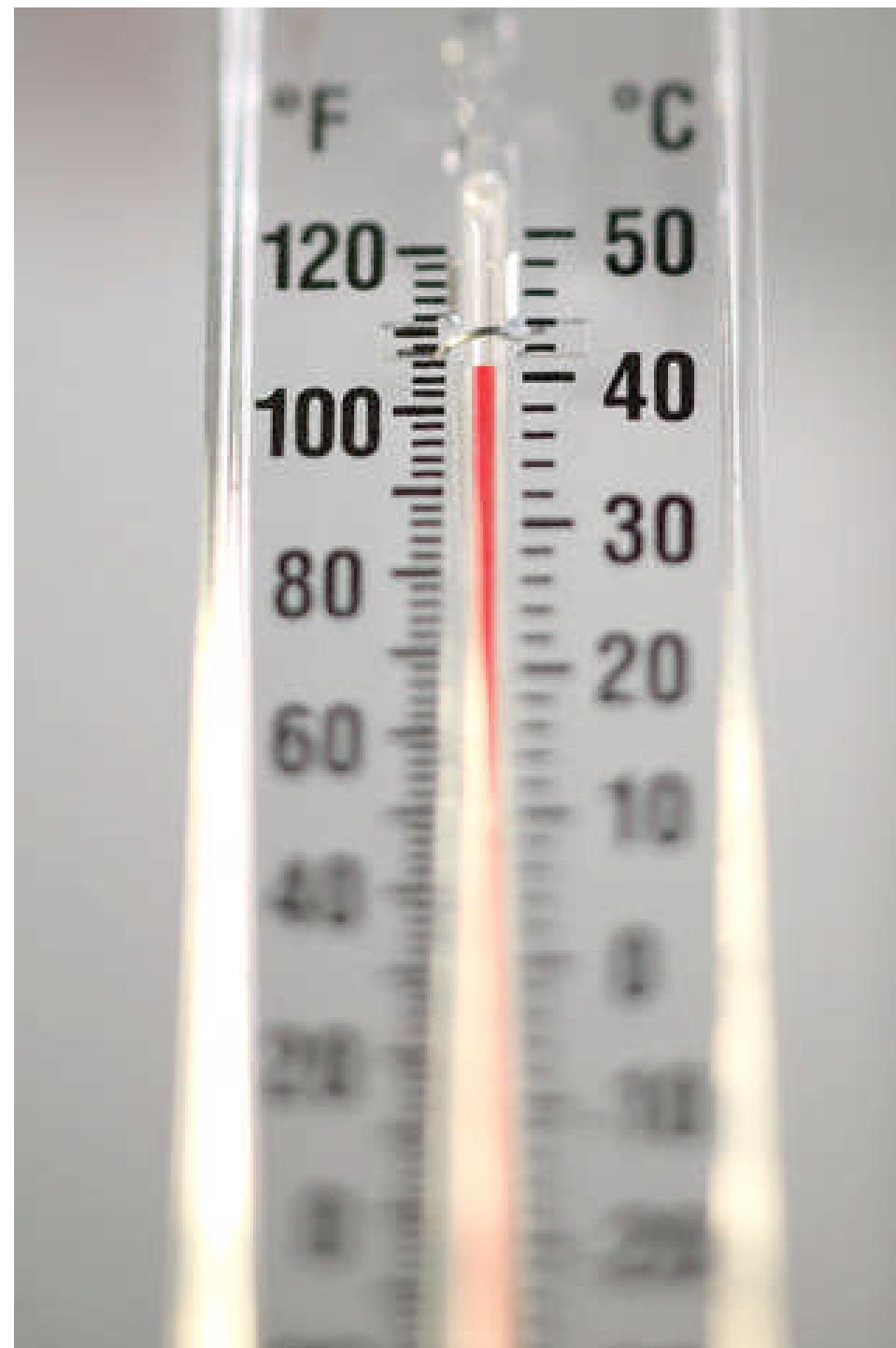
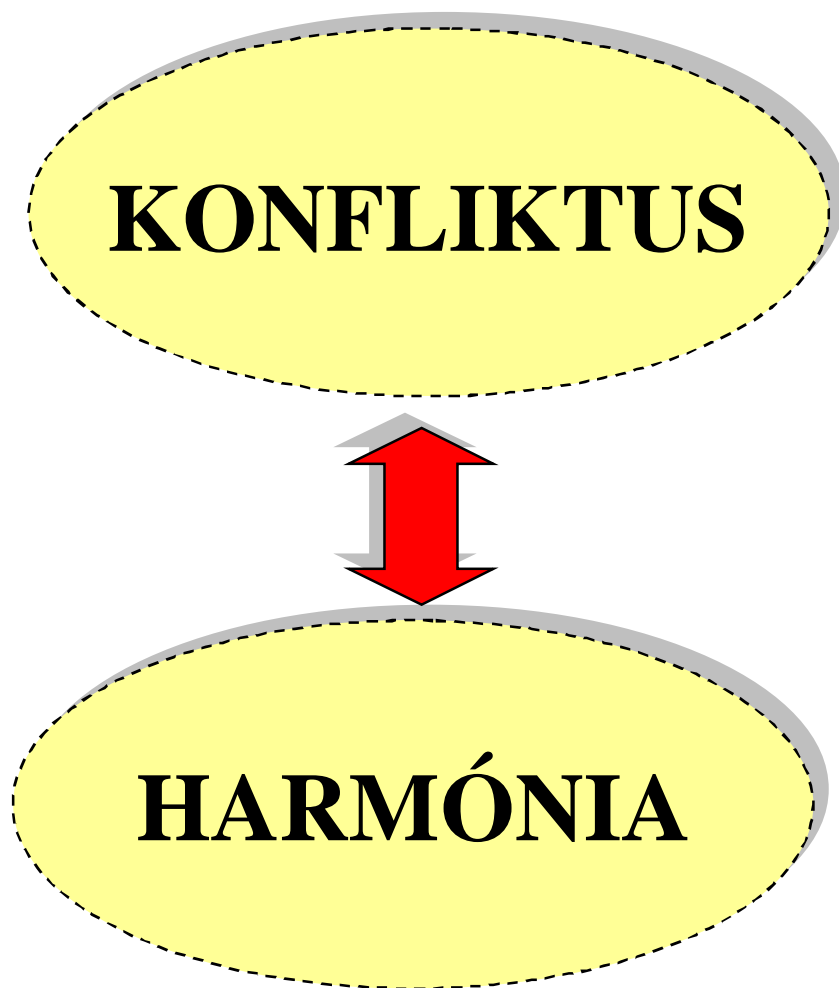
A mai, globalizált gazdaságban az egyik globális probléma, hogy konfliktusok között élünk, ami (negatívan) befolyásolja üzleti sikereinket, emberi kapcsolatainkat, sőt szélsőséges esetben akár egészségi állapotunkat is.

Természetesen van a konfliktusoknak pozitív hatása is, sok találmánynak, újításnak elindítója egy-egy konfliktus volt.

A mai üzletember naponta 8-10 konfliktushelyzettel is találkozhat, amelyek közül a szakemberek becslése szerint csak 20%-nak lehet pozitív hatása.

A többi 80% sajnos teljesen fölösleges és ártalmas

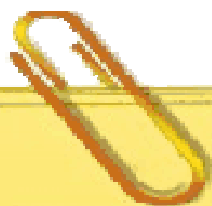

A konfliktus fogalma

- A konfliktus nemzetközi kifejezés (a latin *conflictus* szóból ered), jelentése nézetkülönbség, összeütközés, összecsapás.
- A konfliktus egy olyan folyamat eredménye, amelyben valaki úgy érzi, hogy a másik fél egy számára fontos ügy megvalósításban akadályozza.
- A pszichológia szerint a konfliktus egy személy különféle törekvései, ill. különböző személyek törekvései közötti feszültség, melynek forrása az, hogy egyszerre nem érhető el minden cél, ill. nem valósítható meg minden törekvés.

„A konfliktus az emberek v. emberek csoportjai közötti versengés egy formája. Akkor lép fel, ha két vagy több személy verseng olyan célokért vagy korlátozott javakért, amelyek – ténylegesen vagy az ő észlelésük szerint - nem érhetőek el mindannyiuk számára. Az ok tehát vagy az elosztandó javak tényleges hiánya, vagy csak a konfliktus szereplői érzik azt úgy.” (Boulding)

ÖNKORMÁNYZAT

vs.

CIVIL SZERVEZET

A konfliktusok megítélése

Hagyományos nézet szerint **ártalmas**, mert

- elvonja a menedzser figyelmét a fontos dolgokról,
- energiát és erőforrást igényel
- rossz vezetés eredménye

Megszüntetni !

Modern irányzat szerint **hasznos** lehet

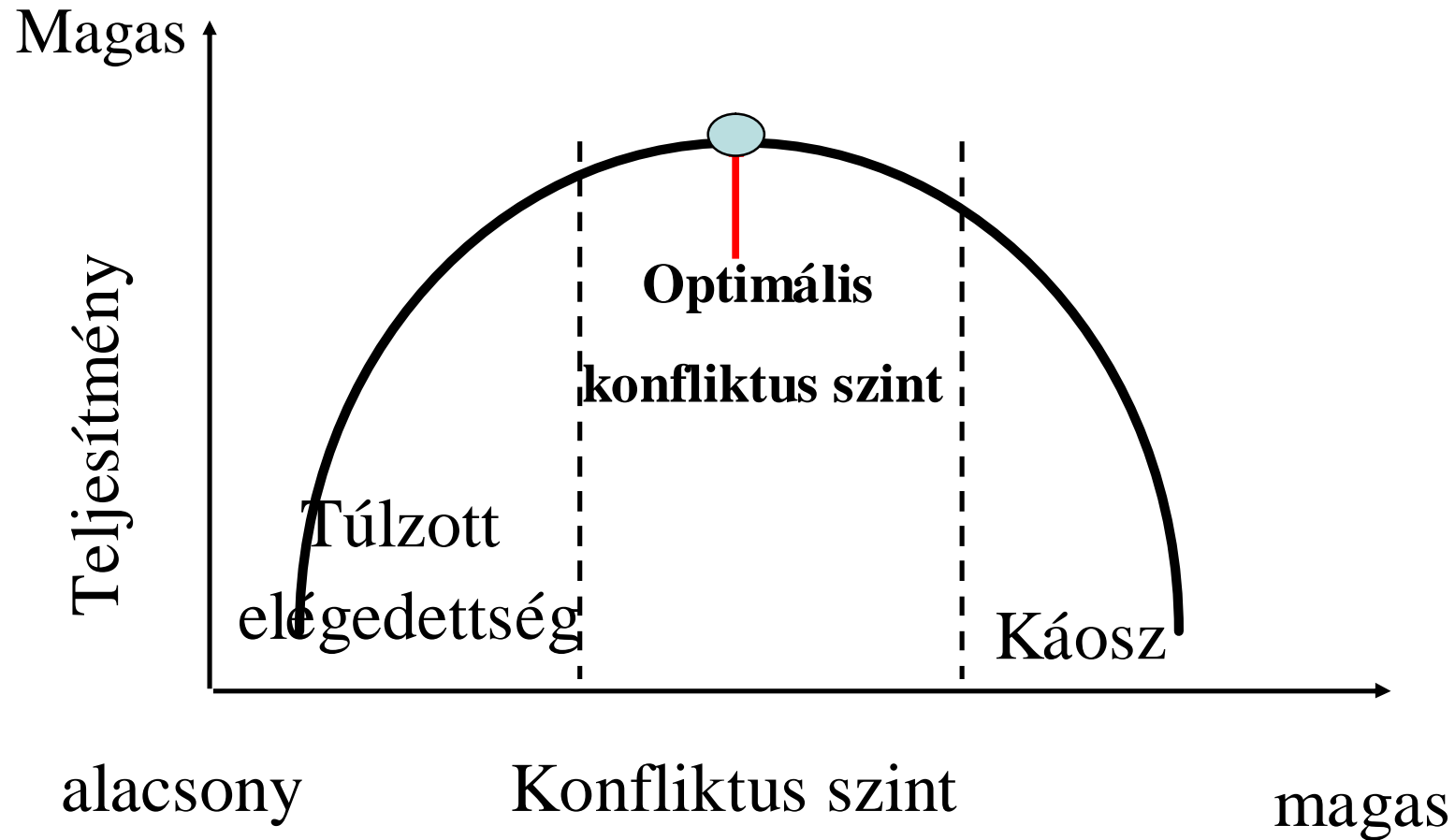
- elősegíti új taktika és stratégia kialakítását
- megakadályozza a túlzott megalégedettséget és kényelmességet

Menedzselni !

Konfliktus és teljesítmény összefüggése

A konfliktusok fajtái

- **Termékeny – konstruktív konfliktus (jó konfliktus):**
mindkét fél számára kielégítően végződik
  - ✓ Fejleszti a problémamegoldó tevékenység minőségét
  - ✓ Tisztázza a kérdéseket
  - ✓ Enyhíti a feszültséget
  - ✓ Átláthatóvá teszi a hatalmi viszonyokat
  - ✓ Ilyen környezetben a konfliktus szereplői ötleteiket, véleményüket kreatívan tudják kifejezésre juttatni

- **Terméketlen – destruktív konfliktus (rossz konfliktus):**
olyan konfliktus, amely a másik teljes megsemmisítésére törekszik
  - ✓ Egyértelműen rontja a csoport teljesítményét
  - ✓ További frusztrációt szül
  - ✓ Védekező magatartáshoz vezet
  - ✓ A csoport szétesését eredményezheti

Konfliktusforrások

- **kommunikációs** (pl.: információ-torzulás);
- **strukturális** (nagyság vagy méret, heterogén összetétel, részvétel, vonalbeli és funkcionális szervezetek ellentéte, javadalmazási rendszer, erőforrások szűkössége, hatalom);
- **magatartási tényezők** (szükséglet, személyiség, értékrendi különbségek);

Konfliktusok okai (Moore)

- **Kapcsolati konfliktusok**, amelyeket erős érzelmek, téves észlelések, sztereotípiák, kommunikációs zavarok, sorozatos negatív viselkedések okoznak.
- **Értékkonfliktusok**, amelyek azon alapulnak, hogy a gondolatokat és a viselkedéseket más kritériumok alapján ítélik meg a szereplők, az elérendő célokhoz eltérő érdekek kapcsolódnak, különböző a szereplők életfelfogása
- **Strukturális konfliktusok**, amelyek alapja a források egyenlőtlen elosztása, az egyenlőtlen kontrollálási lehetőségek, az egyenlőtlen hatalmi viszonyok, a földrajzi, fizikai, környezeti tényezők, amelyek gátolják a kooperációt és az időhiány
- **Információs eredetű konfliktusok**, amelyek alapja az információhiány, a téves információk, a vélemények eltérése abban, hogy mi a fontos információ, az információ eltérő értelmezése és az értékelés eltérő volta.
- **Érdekkonfliktusok**, amelyek oka az egymással ténylegesen szemben állók felfogása szerint ellentétben álló érdekek

A konfliktusok okai (esettanulmány)

- Az érdekek látszólagos – és részben tényleges – ütközése
- A konfliktus súlyosbodásának időszakának idején az információk hiánya, ill. torzítása
- A személyes kapcsolatok elromlása, egymás intézményének sztereotip észlelése
- Az értékek különbözősége
- Strukturális probléma (külön tárgyalások az önkormányzattal, a minisztériumokkal, ahelyett, hogy átlátható, közös megegyezésekre jutottak volna)

A konfliktus jellemzői, szerepe

- A konfliktus összeegyeztethetetlen különbségeket jelent, ami ellentétbe vezet;
- A konfliktus szónak pejoratív értelme van (ha valakinek konfliktusa van másokkal, az attól fél, hogy összeférhetetlen embernek tartják);
- A konfliktus egymás ellen irányul, a versengés pedig egy cél egymástól független elérésére;
- A konfliktusok mentén sarkítottan fejeződnek ki a különböző vélemények, érdekek, ez sarkallja az embereket, hogy a konfliktus ellenére is megfogalmazzák egymásra utaltságukat és előrevivő megoldásokat keressenek. Ilyen módon a konfliktusok egy magasabb rendű egyensúly hordozói (bizalomteli kapcsolatok alapjai is lehetnek, ha megfelelően kezelik őket);

Konfliktusok területei, szintjei

- **Intrapersonális** (személyen belüli kívánatos ill. nem kívánatos alternatívák)
- **Interperszonális** (személyek közötti együttműködés - önérvényesítés)
- **Csoportközi**
- **Szervezetek közötti konfliktusok**
- **Társadalmi**

Intrapersonális konfliktusok

Egymást kizáró célok közüli választás eredménye:

- Két kedvező alternatíva közötti választás: a döntést a célok motiváló ereje határozza meg;
- Két kedvezőtlen alternatíva közötti választás: a személy halogatja a döntést, amíg az egyik kényszerítő ereje ki nem váltja a cselekvést (gyakori a helyzetből való kilépés);
- Egy kedvező helyzet elérése és egy kedvezőtlen helyzet elkerülése: a cél megvalósítása egyszerre jár kedvező és kedvezőtlen hatásokkal; a megoldást a motivációk erősségbeli különbsége váltja ki;

Szerepkonfliktusok

- **Szerep-kétértelműség:** az egyén számára nem világos a vele szemben támasztott elvárás;
- **Személyes szerepkonfliktus:** az egyszerre több szerepet is ellátó személy esetében az egyes szerepekkel kapcsolatos elvárások egymással konfliktusban állnak;
- **Szerepvesztés:** az egyén szerepét más veszi át;
- **Zavart szerep:** az egyén feladatainak ellátásaiba más személy beavatkozik, bizonytalanná téve az egyén szerepének tartalmát;

Egyéni konfliktus-oldó reakciók

- **Elfojtás:** A környezeti normák tiltásai megakadályozzák valamely vágy kiélését. Az egyén próbálja az ezekhez kötődő vágyait nem létezőként kezelni. Ennek hatására a tagadó álláspont viselkedés válik meghatározóvá;
- **Racionalizálás:** Az egyén saját viselkedése alátámasztására, magyarázatára ésszerű, vagy annak látszó érveket talál ki, mellyel saját magát próbálja megnyugtatni;
- **Indulatátvitel:** Pozitív vagy negatív indulatok olyan személyekre irányítása, akik a konfliktusban nem érdekelt, védtelen vagy semleges személy;
- **Menekülés:** A konfliktus formális feloldása, a feszültséget indukáló helyzetből való fizikai eltávolodás;
- **Projekció:** A szorongást kiváltó konfliktus alapproblémáit másoknak, általában a külvilágnak tulajdonítja és annak szereplőit ellenségnek tekinti;

Interperszonális konfliktusok

- **Versengés vagy kooperáció;**
- **Kooperációra való hajlandóság:**
  - saját személyiségjegy;
  - alkalmazott ösztönzők;
  - kommunikáció – *ez már önmagában konfliktuscsökkentő hatású;*

Csoportközi konfliktusok

---

3 jellegzetes forrása:

- Személyközi konfliktusok
- Célfkonfliktusok
- Erőforrás konfliktusok

A csoportközi konfliktusok kezelése:

- Szabályok, folyamatok kialakítása
- Felsőbb fórumok igénybevétele
- Határok oldását szolgáló pozíciók
- Csoportmunka

A konfliktus-megoldás formái (1)

➤ Jog előtti, nem erőszakos megoldási formák

Amikor a döntést a felek maguk hozzák meg:

- ✓ a konfliktus elkerülése,
- ✓ az informális megbeszélés
- ✓ a közvetlen tárgyalás
- ✓ facilitáció, mediáció

Amikor a döntést semleges szakértő hozza meg

- ✓ arbitráció vagy döntőbírósi megoldás

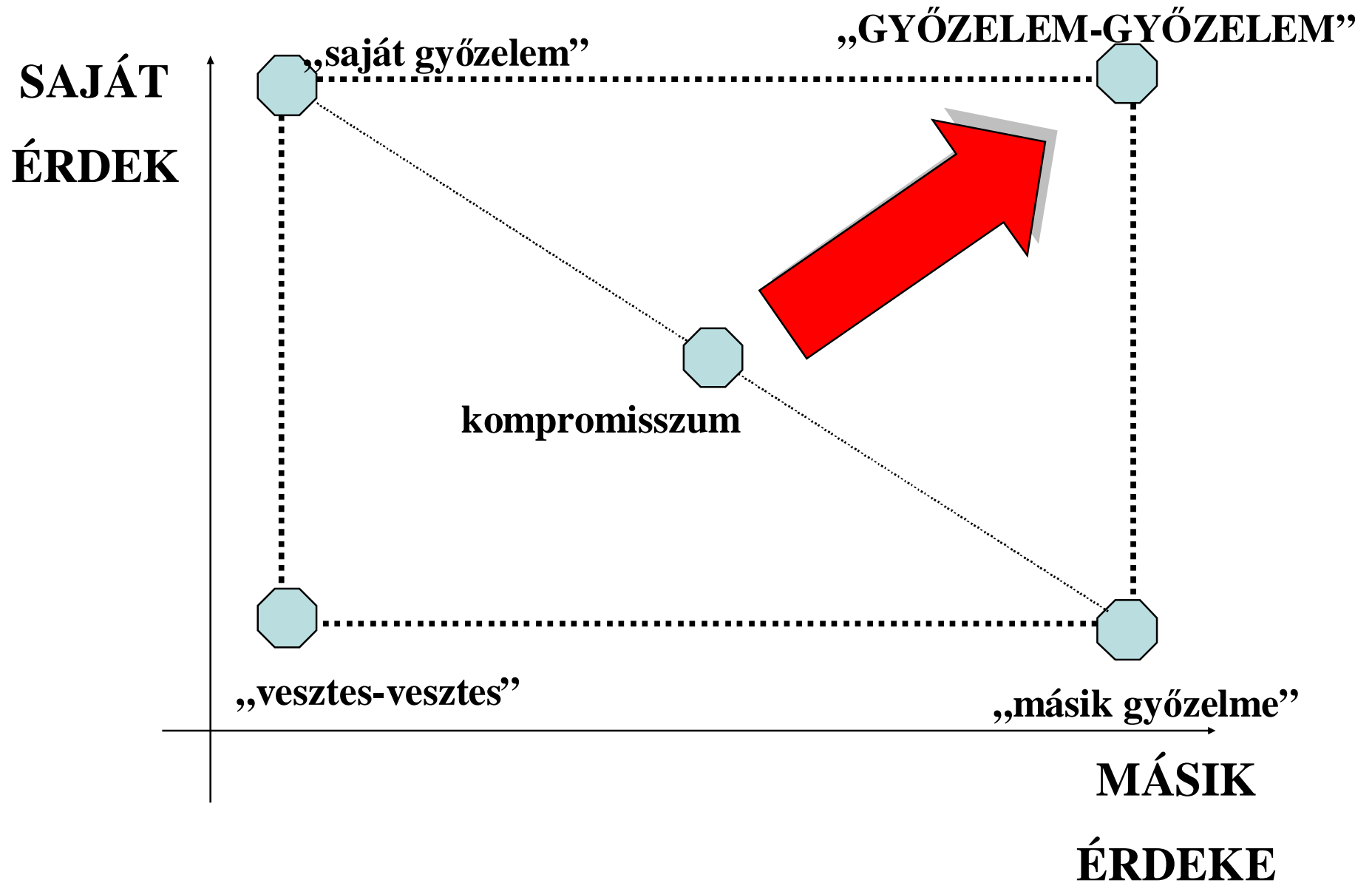
➤ Jogi megoldás

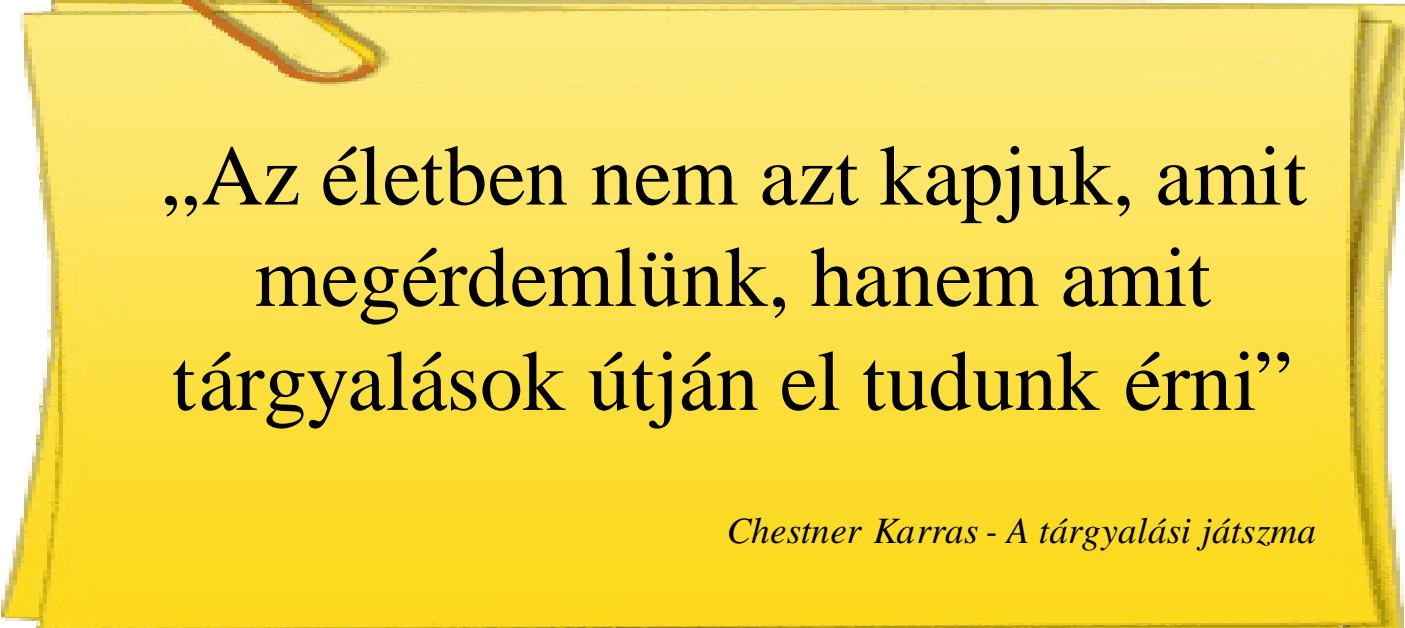
- ✓ bírósági eljárások
- ✓ perek

➤ Jogon kívüli (erőszakos) megoldások

- ✓ erőszak nélküli direkt akció
- ✓ erőszakos megoldás, fizikai kényszerrel

Konfliktus kezelési stílusok

A yellow sticky note with a paperclip at the top left corner. The note has a slightly torn edge on the right side. The text is written in a black serif font.

„Az életben nem azt kapjuk, amit
megérdemlünk, hanem amit
tárgyalások útján el tudunk érni”

Chestner Karras - A tárgyalási játszma

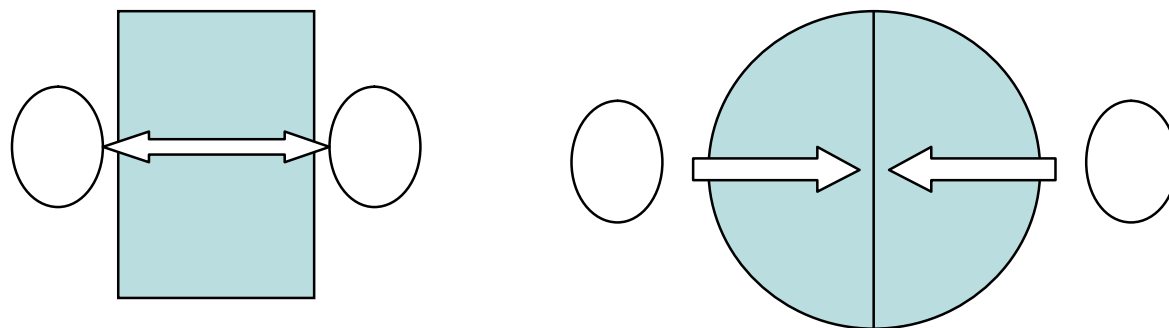
A lehetséges tárgyalási módok - versengő, együttműködő stratégia

	Pozicionális tárgyalás (alku)	Érdeken alapuló tárgyalás
Alanya	Előre meghatározza, hogy mit akar elérni és meddig hajlandó elmenni	Nincsenek előre megszabott határok a résztvevőknél
Cél	Minél nagyobb győzelem, fölény elérése a másikkal szemben	A felek érdekeinek és szükségleteinek egyidejű kielégítése
Stratégia	A másik gyenge pontjainak kifürkészése, saját pozíció erősítése	Az együttműködés, a legjobb közös megoldás kidolgozása
Módszer	Információt nem ad ki, mert az a saját pozíciót gyengíti, másikat erősíti	Információcserén alapszik
Léggör	Bizálmatlan, taktikázó	Bizalmas
Időszükséglet	Kevés	Sok
Elosztandó javak, erőforrások	Az erőforrások végesek (vagy legalábbis a felek így érzik)	A források kiegészíthetők, bővíthetők
Eredmény, hatás	Elrontja a kapcsolatot, a vesztes frusztrált és idővel visszavág	Nagyobb megelégedettség, megőrzi a kapcsolatot a felek között

A pozicionálás alku jellemzői

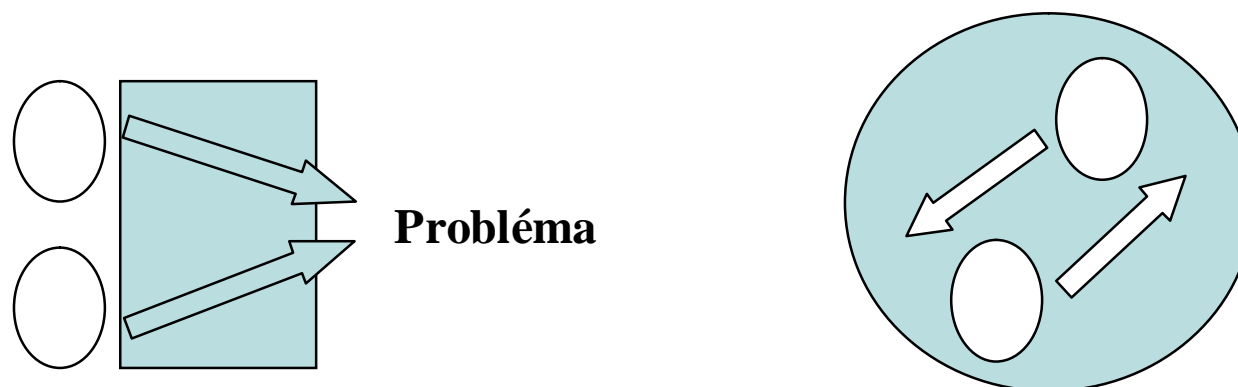

A felek a minél nagyobb győzelem érdekében:

- a nyitó pozíciójukat magasan határozzák meg
- gyakran elhallgatnak lényeges információkat a másik fél elől
- olyan valótlan dolgokat állítanak, amelyek a saját pozíciójukat erősítik
- különféle fenyegetések hangozhatnak el a vita során

Az érdeken alapuló tárgyalás jellemzői

A felek a közös megegyezés érdekében:

- megosztják egymással a rendelkezésükre álló információkat
- együtt törekszenek az összes fél számára kielégítő megoldás megtalálására
- nem a hatalmi viszonyok, hanem a valós érdekek kapnak elsőbbséget

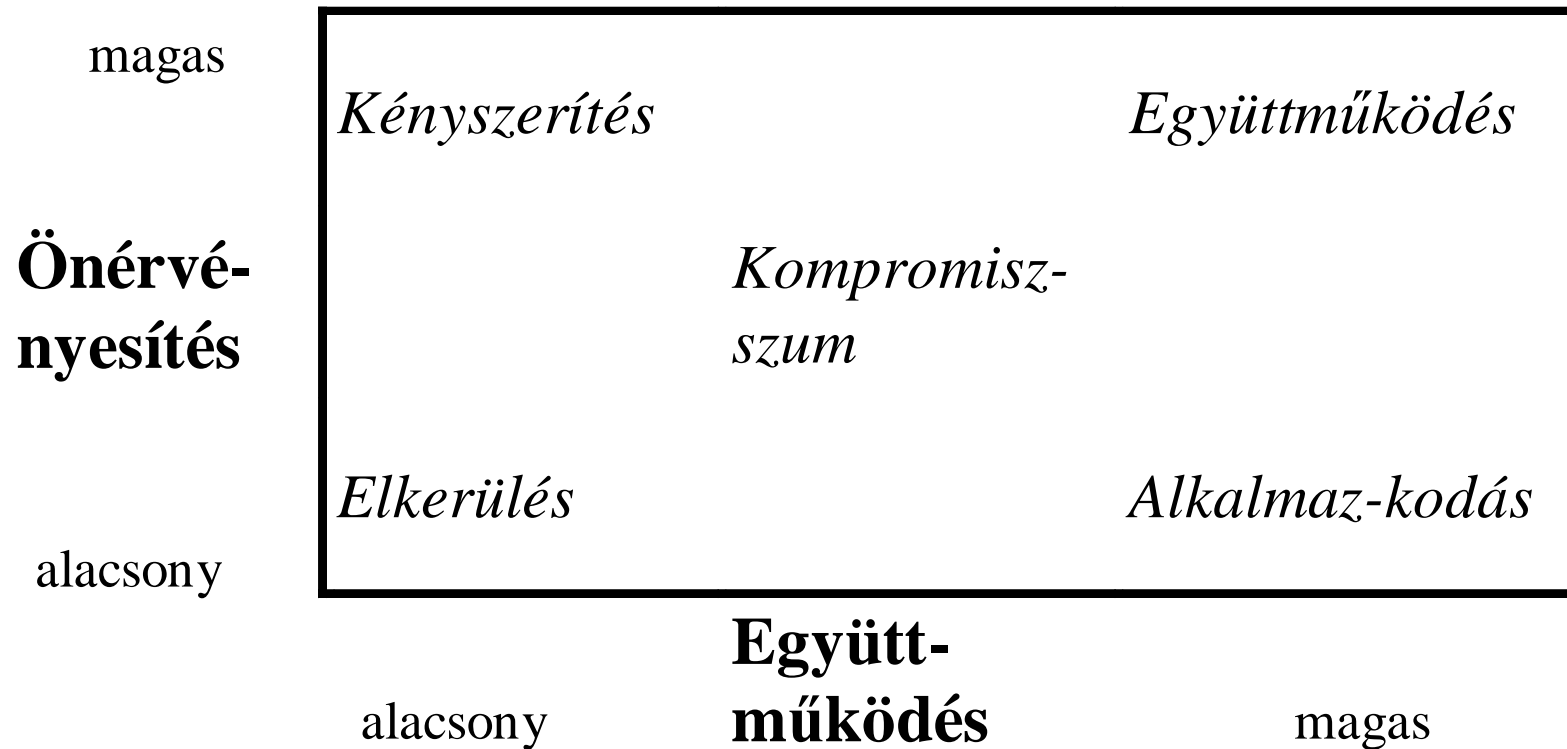
Az emberek közötti kapcsolat 6 fajtája

- Én nyerek – Te veszítesz
- Én veszítek – Te nyersz – „Füles szindróma”
- Én is veszítek – Te is veszítesz
- Én nyerek
- Én is nyerek – Te is nyersz
- Én is nyerek – Te is nyersz – vagy nincs üzlet

Konfliktus kezelési stílusok

Ken Thomas féle modell

Stílusok

- **Kényszerítés, versengés**
(erőteljesen törekszem saját célom elérésére és nem vagyok tekintettel a másik fél céljaira)
- **Elkerülés**
(nem erőltetem saját célomat, de nem kooperálok a másik céljának elérése érdekében sem)
- **Kompromisszum**
(engedek saját érdekeimből, de ugyanezt elvárom a másik féltől is)
- **Alkalmazkodás**
(nem erőltetem saját célomat, viszont kooperálok a másik céljának elérése érdekében)
- **Együttműködés**
(elfogadjuk a másik fél érdekeit, miközben érvényt szerzünk saját érdekeinknek is)

Kényszerítés, versengés

Konfliktusos, egymás elleni akciók

- Ez a stílus hatékony, ha a fennálló helyzetet a következők jellemzik:
  - Gyorsaság, veszélyesség
  - Fontos, kellemetlen akciók
  - A cég számára döntő fontosságú esetek
  - Nem versengő egyénekkel szemben

Elkerülés

Kikerülni a másik teréből, feladni, vesztesen elvonulni

- Ez a stílus hatékony, ha a fennálló helyzetet a következők jellemzik:

- Vannak más, sokkal fontosabb dolgok
- Nincs esély az önérdek érvényesítésre
- A saját érdek érvényesítése több gondot okoz, mint előnyt
- Az információszerzés fontosabb, mint az azonnali döntés
- Mások hatékonyabban oldhatják fel
- Egyszerűen egy félreértés miatt alakult ki

Kompromisszum

Megosztani, alkat kötni, igényeket csökkenteni

- Ez a stílus hatékony, ha a fennálló helyzetet a következők jellemzik:
  - Azonos hatalmú ellenfelek, és a célok egymást kölcsönösen kizáróak (az egyik annyit veszít, amennyit a másik nyer)
  - Átmeneti megoldás keresése
  - Azonnal kell elfogadható megoldás
  - Időbeli korlátok

Alkalmazkodás

Megadással veszíteni, közeledni a másikhöz, barátilag segíteni

- Ez a stílus hatékony, ha a fennálló helyzetet a következők jellemzik:
  - Ha tudjuk, hogy mi tévedtünk
  - A másik fél számára sokkal fontosabb a dolog
  - Vesztes helyzetben a veszteség csökkentésére
  - Ha a harmónia és a stabilitás fontos

Együttműködés

Problémamegoldás, nézetek ütköztetése

- Ez a stílus hatékony, ha a fennálló helyzetet a következők jellemzik:
  - Mindkét fél szempontjából fontosabb az ügy, mintsem hogy kompromisszumot köthetnének
  - Egyetértenek a célokban, de abban nem, hogy hogyan valósítsák meg azokat.
  - A cél a tanulás
  - A megoldás csak különböző nézetek ütköztetésével érhető el
  - A kapcsolatnak érzelmi gátjai vannak.

A tárgyalással való elégedettség

- **A tárgyalás tárgyára, kimenetelére vonatkozó elégedettség** (elégedett a fél, ha olyan eredmény születik, amely megfelel elvárásainak, valós érdekeinek);
- **a megbeszélés módjára, folyamatára vonatkozó elégedettség** (befolyásolni tudta a döntéshozatalt, kapott időt véleménye kifejtésére);
- **a pszichológiai körülményekre vonatkozó elégedettség** (ha úgy érzi a résztvevő, hogy emberi méltóságukat meg tudták őrizni);

Az elégedettség háromszöge

Facilitáció és mediáció

A *facilitáció és a mediáció* a konfliktuskezelésnek két olyan módszere, amellyel segíteni lehet a konszenzuson alapuló döntések létrejöttét. Mindkettő olyan tárgyalási forma, ahol a tárgyalási technikákban jártas, semleges harmadik felet vonnak be a tárgyalási folyamatba;

Facilitáció: A facilitáció során egy külső, semleges személy – a facilitátor – segít a csoportnak a döntéshozatalban, a probléma meghatározásában és megoldásában. A facilitátor a döntéshozatal, a problémamegoldás *folyamatát* teszi hatékonyabbá, a döntést azonban a csoport hozza meg;

Fontos, hogy a facilitátor személye mindenki számára elfogadható legyen;

A facilitátor mindig az egész csoport jelenlétében dolgozik;

Mediáció

Mediáció: erre a módszerre akkor kerül sor, ha a felmerült konfliktusok miatt a vitában résztvevők nem tudnak kommunikálni már egymással;

Itt a mediátor feladata kifejezetten az, hogy segítse a feleket a konfliktushelyzet megoldásában;

A mediátor külön is dolgozhat a felekkel, ha a konfliktus olyan természetű, vagy olyan súlyos, hogy az látszik célszerűnek, de dolgozhat együtt is velük;

A mediáció sokban hasonlít a facilitációra, de a mediáció során sokkal több konfliktusra, feszültségre, nehéz helyzetre lehet számítani;

A mediáció előnyei

- Az egyéni vitákban könnyebben megállapodásra lehet jutni, mindenki kifejtheti valódi álláspontját, és az érintettek maguk dönthetnek a vitás kérdésekben;
- A mediáció gyorsan elérhető szolgáltatás;
- Lehetőséget nyújt olyan formák elfogadására, melyek a „hivatalos útnál” emberközelibben tudja oldani a konfliktusokat;
- Tehermentesíti az igazságszolgáltatást;

Kedvező körülmények a mediációhoz

- az együttműködés mindkét fél számára fontos,
- a felek nem akarják kiadni a kontrollt a kezükből, hanem szeretnék befolyásolni a vita kimenetelét,
- nincs nagy különbség a felek pozíciójában,
- fontos az időfaktor
- fontos számukra a titoktartás, az ügy bizalmas kezelése
- egyik fél sem akar bírósági eljárást
- érzelmileg érintettek a felek az ügyben

A mediáció résztvevői

- Az ügy érintettjei (személyesen jelen kell lenniük, jogi képviselő is részt vehet, de nem helyettesítheti)
- A jelenlevőknek felhatalmazással kell rendelkezniük a vitás kérdésekre vonatkozó megállapodás megkötésére
- Akinek az adott témában döntéshozó pozíciója van
- Akik utólag veszélyeztethetik a megállapodás betartását

A konfliktus folyamata, szakaszai

---

1. Előző állapotok, vagy látens konfliktus

2. Észlelt konfliktus

3. Átértett konfliktus

4. Kézzel fogható konfliktus

5. A konfliktus feloldása/elnyomása

6. Konfliktus utóhatások

Konfliktus-intenzitás skála

Megsemmisítő
konfliktus

- A másik fél megsemmisítésére tett nyílt erőfeszítés
- Agresszív fizikai támadások
- Fenyegetések, ultimátumok
- Nyers szóbeli támadás
- Mások nyílt számonkérése, felelősségre vonása

Nincs
konfliktus

- Kiseb félreértés, egyet nem értés
- Harmónia

A konfliktus lefutása

A tényleges konfliktus az intenzitás skála valamely pontján kezdődik és két jellegzetes lefutása lehet:

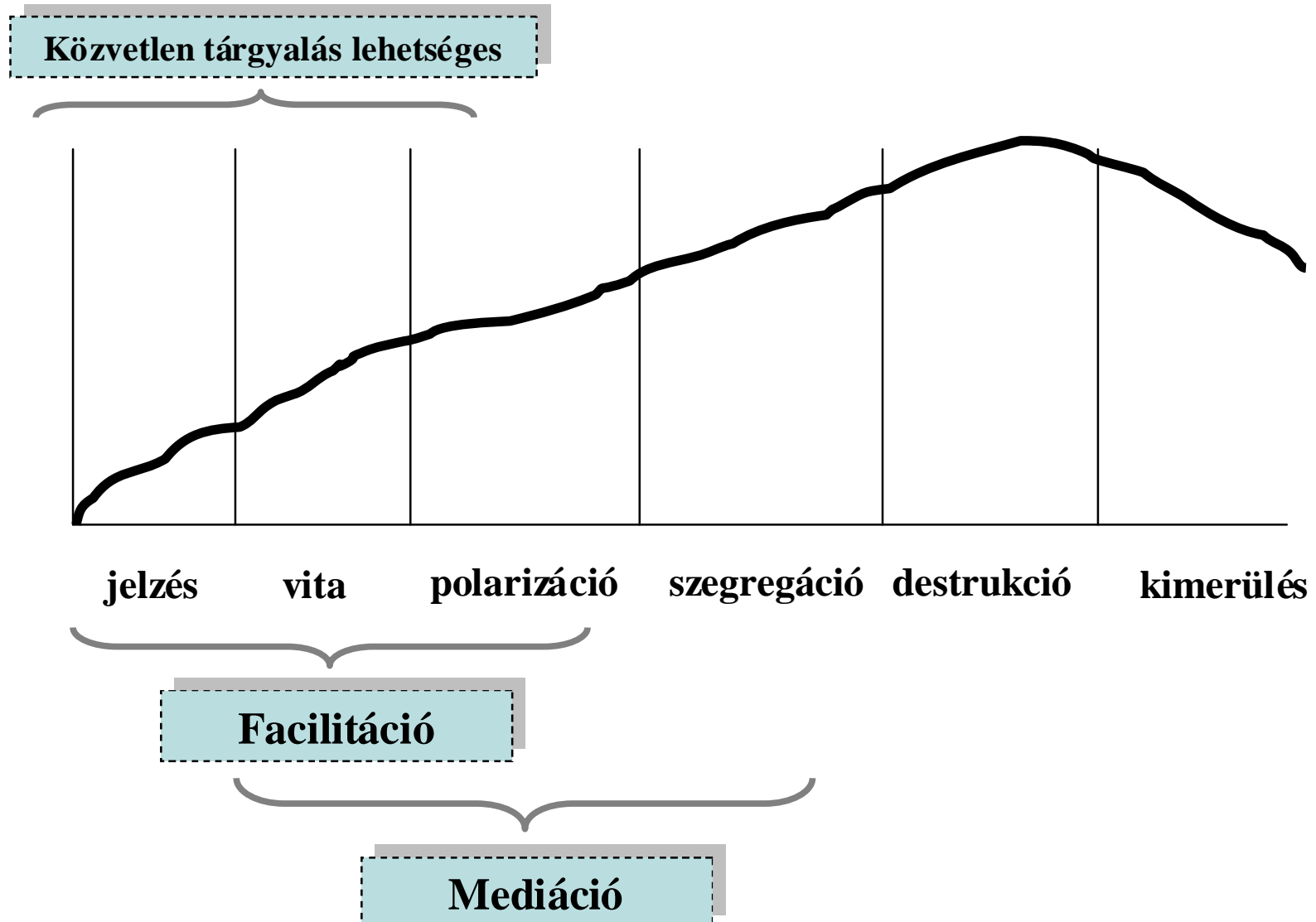
- **A kezdeményezés-reakció-viszontválasz-reakció folyamatában egyre nagyobb amplitúdóval halad a konfliktus kiéleződése felé**

Eredménye: a konfliktus megoldatlan marad, vagy az egyik fél nyers hatalmi eszközökkel, erőszakkal oldja meg a konfliktust, vagy valamelyik fél távozik a szervezetből

- **Az amplitúdó csillapodó, és a megoldás, megegyezés irányába vezet**

Eredménye: sikeres problémamegoldás, a konfliktus érdemi lezárása

Konfliktuskezelő technikák és a feszültség változása a konfliktus különböző fázisaiban

A mediáció lépései

- Kapcsolatfelvétel a felekkel
- Megállapodás a mediáció kereteiben
- A mediációs ülés megkezdése
- A probléma megfogalmazása, napirend felállítása
- Tárgyalás
- A rejtett érdekek, szükségletek, és mögöttes információk feltárása, megosztása egymással
- A lehetséges megoldásmódok kidolgozása
- A felmerült megoldásmódok értékelése
- A végső megállapodás
- Formális megállapodás

ITT A VÉGE
!!!